

CONCEPTUALIZAREA EMOȚIILOR ÎN LOCUȚIUNI SOMATICE : ABORDARE CONTRASTIVĂ ROMÂNĂ-FRANCEZĂ

Ilona BĂDESCU, Daniela DINCĂ, Alice IONESCU
Universitatea din Craiova, România
ilonabadescu@yahoo.com
danadinca@yahoo.fr
alice.ionescu@yahoo.com

În acest articol, ne propunem să analizăm expresia (metaforică) a emoțiilor în locuțiunile somatice care conțin substantivul românesc *obraz* (fr. *joue*). După ce am studiat combinatoria lexicală și semantică a lexemului *obraz*, pornind de la definiția sa lexicografică și până la semantismul său special în cadrul locuțiunilor somatice, am căutat echivalențele acestora în franceză pentru a realiza o comparație a nucleelor conceptuale actualizate de această parte a corpului în cele două limbi. Lucrarea de față se concentrează pe conceptualizarea emoțiilor în locuțiunile somatice care conțin lexemele ro. *obraz*/fr. *joue*. Corpusul pe care se bazează analiza noastră este constituit de *Dicționarul frazeologic francez-român* de Elena Gorunescu, precum și de corpusul român-francez intitulat *Corpul omenesc în expresii (domeniul român-francez)*, în care am identificat unitățile frazeologice somatice din cele două limbi analizate.

Cuvinte-cheie: *locuțiune somatică, echivalență, nucleu conceptual, obraz, emoție*

„CULORILE EMOȚIILOR” ÎN FRANCEZĂ ȘI ÎN ROMÂNĂ

Alice IONESCU
Universitatea din Craiova, România
alice.ionescu@yahoo.com

În multe limbi, emoțiile se exprimă adesea prin intermediul expresiilor idiomatice. În multe culturi, ele sunt de asemenea asociate cu diferite culori din spectru. Aceste asocieri nu ni se par aleatorii, ele se datorează mai degrabă observării manifestărilor fiziologice ale emoțiilor, sau chiar tradițiilor culturale, religioase, anumitor simboluri sau reprezentări mai mult sau mai puțin universale (există o întreagă gamă de semnificații simbolice legate de diferite culori din spectru). În acest studiu, ne propunem o analiză comparativă (franceză-română) a expresiilor idiomatice referitoare la emoții, care conțin adjective de culoare sau verbe derivate din aceste adjective. Am identificat mai întâi o serie de frazeologisme care conțin emoții pozitive (bucurie, fericire, entuziasm) și negative (furie, tristețe, frică, gelozie, rușine, surpriză) conținând adjectivele (adverbializate) de culoare alb, negru, galben, roșu, verde, albastru și roz în cele două limbi și le-am comparat pentru a identifica punctele de divergență și de convergență. Am utilizat, în acest scop, dicționare explicative (*Le Petit Robert* și *Larousse* pentru franceză, *DLR* pentru română) și dicționare frazeologice bilingve (cf. Bibliografie).

Cuvinte-cheie: *emoție, expresie idiomatică, culoare, simbolism, contrastivitate*

EFECTELE ÎNCĂRCĂTURII EMOȚIONALE A CUVINTELOR ȘI A PREZENȚEI UNEI ILUSTRĂȚII ASUPRA LECTURII ȘI RESCRIERII UNUI ARTICOL DE PRESĂ DRAMATIC DESPRE VIOLENȚA ÎN ȘCOLI

Nadia KRACHAI, Denis LEGROS
Universitatea Paris 8, Franța
krachainadia@yahoo.fr, legrosdenis@yahoo.fr

Studiul nostru urmărește să evalueze în mod experimental efectul prezenței unui ilustrații și al locului în care este poziționată aceasta asupra lecturii, înțelegerii și rescrierii unei relatări jurnalistice care descrie un fapt divers dramatic. Textul le este prezentat participanților fie într-o versiune cu încărcătură emoțională, cu încărcătură afectivă puternică a cuvintelor (T1), fie într-o versiune neutră (T2), cu intensitate afectivă redusă a cuvintelor. Participanții citesc pe un oculometru una dintre cele două versiuni ale textului, însoțit de o ilustrație plasată înaintea textului (G2) sau fără ilustrație. Ei rescriu apoi textul, cu ajutorul unui stilou electronic, iar timpii de producere sunt înregistrați. Rezultatele arată că textele astfel produse variază în funcție de încărcătura emoțională a cuvintelor, dar și de locul în care este plasată ilustrația.

Cuvinte-cheie: *lectură, relatare de presă, încărcătură afectivă, ilustrație, memorare, rescriere*

MIȘCAREA PROTESTATARĂ CA SPAȚIU DE CONSTRUCȚIE A DISCURSULUI EMOȚIONAL AL ALGERIENILOR

Kamila OULEBSIR-OUKIL
ENS-Bouzaréah, LISODIP, Algeria
kamilaoulebsir83@gmail.com
Fadila OULEBSIR
Universitatea Alger 2, LIRADDI, Algeria
fadila.oulebsir@univ-alger2.dz

Această contribuție studiază exprimarea emoțiilor în discursul digital referitor la mișcarea algeriană Hirak¹. Pornind de la un corpus format din postări și din comentarii pe Facebook și Youtube, ne propunem să analizăm, din perspectivă enunțiativă și pragmatică, expresia emoțiilor prin intermediul strategiilor utilizate de către scriptori. În acest scop, studiem, la diferite niveluri, elementele care permit caracterizarea dimensiunii emoționale a discursurilor analizate. Aceste niveluri asigură o complexitate a cuvântului emoțional și invită la analiza emoției prin intermediul ocultării referențiale, dialogismului, actelor de limbaj precum și a elementelor tehnodiscursive.

Cuvinte-cheie: *emoție, discurs digital, performativitate, Hirak, memorie discursivă.*

ABORDĂRI FILOZOFICE ȘI LINGVISTICE ALE SENSULUI: EMOȚIILE

Marta TORDESILLAS
Universidad Autónoma de Madrid, Spania
marta.tordesillas@uam.es

Studiul emoțiilor este un domeniu în același timp complex și eterogen. E necesar să procedăm la o abordare multidisciplinară și la analiza contextului istoric al conceptului de emoție, devenit de mult timp un subiect important în cercetarea lingvistică. De altfel, în prezent, emoțiile constituie o provocare contemporană pentru progresul a numeroase discipline, printre altele din domeniul sănătății, tehnologiei, roboticii. Trebuie să menționăm că acestea din urmă sunt interconectate în mod direct cu științele limbajului. Într-adevăr, orice formă de expresie semiotică sau semantică ar fi susceptibilă de a avea legătură cu conceptualizarea noțiunilor de semnificație și de sens, mai ales atunci când formulăm ipoteza conform căreia emoțiile fac parte din configurația limbii. Identificarea, descrierea și clasificarea acestora vor favoriza nu numai cunoașterea funcționării și a rolului lor în orice interacțiune lingvistică, în orice interacțiune umană, ci și programarea și utilizarea lor în științe conexe. În acest articol ne propunem să punem în evidență modul în care ideea de emoție a fost înțeleasă, descrisă și construită de filosofi și de lingviști, de-a lungul istoriei gândirii filosofice și științifice, și să rezumăm stadiul actual al cercetării lingvistice în domeniu.

Cuvinte-cheie: *subiectivitate, emoții, sens, limbă*

CH'I ȘI EXPRIMAREA EMOȚIILOR ÎN CHINEZĂ

Mengyang YU
Université du Zhejiang, China
mengyang.yu@hotmail.com

În cadrul acestui studiu lingvistic consacrat noțiunii de *ch'i* în exprimarea emoțiilor în limba chineză, examinăm influența pe care o exercită această noțiune specifică în înțelegerea, conceptualizarea și exprimarea emoțională a chinezilor, pentru a dovedi importanța luării în considerare a trăsăturilor socioculturale ale diferitelor grupuri etnice în cercetările asupra noțiunii de emoție.

Cuvinte-cheie : *ch'i, emoție, cultură*

¹ Hirak desemnează mișcarea de revoltă pacifistă declanșată de poporul algerian pe 22 februarie 2019, care se opunea celui de al cincilea mandat al președintelui Bouteflika. Această mișcare a fost menținută timp de un an și s-a caracterizat prin mai multe revendicări sociale și politice. A fost suspendată în martie 2020 din cauza crizei sanitare provocate de Covid-19.

PLĂCERE ȘI FERICIRE ÎN *LA PEAU DE CHAGRIN*

Paul Matei Christian BOTEZ
Universitatea *Alexandru Ioan Cuza, Iași, România*
matbotez@yahoo.com

Primul mare succes al lui Balzac, romanul *La Peau de Chagrin* (1831) prezintă mult mai mult decât o poveste fantastică axată pe un pact cu diavolul și consecințele nefaste ale acestuia. În realitate, aventura tânărului Raphaël de Valentin are o dimensiune ontologică și morală, dat fiind că se bazează pe alegerea între o viață activă de plăceri frivole și o viață calmă de fericire conjugală. În acest articol voi analiza modul în care destinul tragic al protagonistului este determinat de confuzia pe care o face între fericirea durabilă și plăcerea efemeră a unei existențe hedoniste, în contextul social al apariției capitalismului la începutul secolului al XIX-lea.

Cuvinte-cheie: *plăcere, fericire, morală, hedonism, capitalism*

FRICĂ ȘI COEXISTENȚĂ SOCIALĂ ÎN *LA PEUR* ȘI ÎN *VINGT-QUATRE HEURES DE LA VIE D'UNE FEMME* DE ZWEIG STEFAN

Hayatou DAOUDA
Universitatea de Maroua, Cameroun
hayatoudaouda@yahoo.fr

În aceste două texte, Stefan Zweig descrie cu luciditate frica, sentiment care macină toate persoanele care au greșit. Acest sentiment distruge viața eroinelor. Astfel fragilizate, Irène și Mrs. C încearcă tot felul de emoții: teamă, ură, mânie și nebulie se succed în viața lor de zi cu zi. Din acest moment, viața lor izolată, fără perspective, este asemenea unei oaze. Prin intermediul acestor opere și al propriului nostru demers psihocritic, constatăm că frica este o emoție mai puternică decât moartea. Victimele acestui sentiment, slăbite și traumatizate, pierd orice control. Trăiesc clausturate și tăcute, dominate de frică, și nu își regăsesc libertatea decât grație cuvântului și muzicii.

Cuvinte-cheie: *frică, coexistență socială, greșală, emoție*

EMOȚIILE EMMEI BOVARY

Camelia MANOLESCU
Universitatea din Craiova, România
cameliamanolescu@yahoo.com

Pentru scriitorii din secolul al XIX-lea, și în special pentru realistul Flaubert, atât de preocupat de propria scriitură și de destinul personajelor sale, emoția conduce desfășurarea acțiunii. Flaubert, celebru pentru modul special de a-și concepe romanele, pentru impersonalitatea și impasibilitatea care conferă unicitate scriiturii sale, a fost, și el, tentat de analiza emoțiilor dominante ale personajului Emma (din romanul *Madame Bovary*, care a suscitât multe controverse după apariția sa). Într-o primă parte a studiului nostru vom face o analiză a teoriei emoțiilor în general, iar în partea a doua ne propunem o analiză a emoțiilor personajului Emma Bovary : *iluzia, plăcerea și dorința*.

Cuvinte-cheie: *emoții, iluzii, plăcere, dorințe, Doamna Bovary*

DUREREA ÎN *MÉMORIAL POÉTIQUE* (1945-1972) DE LUBOMIR GUENTCHEV

Alain VUILLEMIN
Universitatea « Paris-Est », UPEC – F 94110, Franța
alain.vuillemin@dbmail.com

În *Mémorial poétique*, Lubomir Guentchev, autor bulgar de expresie franceză, afirmă că „poezia [...] a îndurat mult mai multă durere decât bucurie”. Durerea ar fi fost principala sa sursă de inspirație. Volumul poartă dedicația „În amintirea V.”, Valentina Dimitrova Guitcheva, o tânără de care ar fi fost profund îndrăgostit și care a dispărut în 1946. Acest doliu l-a

marcat puternic. În 1975, la sfârșitul *Memorialului poetic*, un poem în proză, *Eucharistia*, o amintește încă o dată. Se pare că a existat o legătură sacră între amintirea Valentinei și „eu-l interior” al scriitorului, care era convins de acest lucru și a transpus această suferință în poeme din *Mémorial poétique*, transformând-o în artă. Cum reușește să o facă ? Cum transformă această durere ? Ce modele literare îl inspiră ? Ce cercetări estetice face ?

Cuvinte-cheie: *poezie lirică, sonnet, Bulgaria, francofonie, secolul XX*

CASTIGAT RIDENDO MORES - ANALIZA UMORULUI NEGRU DIN PRESA ROMÂNEASCĂ LA ADRESA POLITICIENILOR ÎN TIMPUL CELUI DE-AL PATRULEA VAL PANDEMIC

Anda RĂDULESCU
Universitatea din Craiova, România
andaradul@gmail.com

Gen proteiform, dificil de încadrat și de analizat, umorul are ca formă de manifestare, printre altele, râsul, expresie a unui sentiment de amuzament și de veselie. Pe lângă funcția sa socială evidentă, râsul are și o funcție educativă și didactică, în măsura în care criticând defectele celorlalți le corectezi. Pornind de la o serie de articole apărute în septembrie-noiembrie 2021 în câteva cotidiane românești, vom trece în revistă câteva forme de deriziune și de umor (printre care jocurile de cuvinte, aluziile culturale, porecele malițioase și crearea de cuvinte noi) la adresa politicianilor români. Ipoteza pe care se bazează analiza noastră este că a râde de puterea politică, indiferent sub ce formă (zeflema, ironie, umor negru, sarcasm, pamflet), reprezintă o formă de contestare, de critică virulentă a deciziilor politice ale momentului și demonstrează că, în ciuda crizei politice, sanitare și energetice pe care o traversează țara noastră, românii nu și-au pierdut încă simțul umorului.

Cuvinte-cheie: *râs, umor negru, contestare, joc de cuvinte, aluzie culturală, poreclă, creare de cuvinte*